

ΠΟΘΕΝ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΔΑΦΝΙΟΥ

Αἱ ἐσχάτως κατὰ τὴν Ἱερὰν Ὀδὸν καὶ ἐν τῇ Μονῇ Δαφνίου ἐνεργηθεῖσαι ἀνασκαφαὶ καὶ ἡ προσκόλλησις ἐν τῇ νέᾳ θόλῳ τοῦ ἐκεῖ ναοῦ τῶν πρὸ διετίας ἀποτοιχισθέντων ψηφιδωμάτων, δηλ. τοῦ Παντοκράτορος καὶ τῶν Προφητῶν, μοναδικῶν ὑποδειγμάτων ἀκμιαίας ἑλληνικῆς μεσαιωνικῆς τέχνης, ἔστρεψαν τὴν προσοχὴν τῆς ἀνεπτυγμένης μεριδῶς τῆς παρ' ἡμῖν κοινωνίας πρὸς τὴν πολιὰν τοῦ Δαφνίου Μονῆν, ὑπὸ τὰ μυστηριώδη ἐρείπια τῆς ὁποίας τόση ἱστορία ἐτάφη, καὶ ἦν ἡ παράδοσις θεωρεῖ ὅτι ἱδρυσεν ἡ πολυθρύλτος *Μαργαρίνα*

«ὅπ' ἔλαμπε σ' ἐγγενικαῖς ὡσὲν χρυσῇ κορώνᾳ», ἡ *Magdelone* τῆς φραγκικῆς παραδόσεως, ἡ τοσοῦτον ἀγαπήσασα τὸν περιπετειώδη *Ἡμιέριον*, δηλ. τὸν *Pierre de Provence*· ὡς τὰ περὶ αὐτῶν ἐκτραγηδούνται εἰς τὴν γνωστὴν πολυστίχον *ῥιμάδα*.

Ὡστε θεωροῦμεν ἐπίκαιρον νὰ ἐκθέσωμεν τινὰ περὶ τῆς Μονῆς ταύτης, ἐπὶ τοῦ παρόντος περιοριζόμενοι εἰς τὴν περὶ τῆς παραγωγῆς τοῦ ὀνόματος Δαφνίου ἔρευναν.

*

Κατὰ τοὺς ἀπλουστέρους τὸ ὄνομα τοῦ Δαφνίου προήλθεν ἐκ τῶν *δαφνῶν* ἢ *πικροδαφνῶν* ἐξ ὧν ἦτο δῆθεν τὸ τμήμα τοῦτο τῆς Ἱερᾶς Ὀδοῦ κατάφυτον, ἐξ οὗ καὶ εἰς *Μονῆν* τοῦ *δαφνῶνος* μετέπλασαν ταύτην· ἀλλὰ τὸ παροιμιώδως ἀνδρον τοῦ τόπου τούτου, τοῦ πολλοὺς μὲν καὶ ἀρχαιστάτους ὀμβροδέκτας, ἐν δὲ μόνον φρέαρ ὑμνηθὲν ὑπὸ τῆς δημῶδους Μούσης¹ καὶ οὐδεμίαν δάφνην ἔχοντος, καθιστᾷ τὴν ἐκτῶν φιλῶντων τούτων φυτῶν παραγωγὴν ἀπαράδεκτον.

Ἄλλοι προσδίδουσι φραγκικὴν καταγωγὴν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Δαφνίου, συνδέοντες τοῦτο πρὸς τοὺς *Dauphins* τῆς Γαλλίας καὶ πρὸς τὴν *Abbaye de Delphine* τοῦ μεσαιῶνος, ἧτις πάλιν ποικίλως γράσσεται (*de Dalfinet*, *de Dalphinete*, *abbatia de Dalphino*, *de Delphino* κλπ.) Ἄλλ' οὐδεὶς σήμερον πλέον πιστεύει ὅτι ἐξ αὐτῶν παρήχθη τὸ Δαφνί—οἰκοδόμημα τοῦ Θ'—I' αἰῶνος ἔκτοτε γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο—καταπέσοις τῆς γνώμης ὅτι εἶναι φραγκικὸν ἱδρυμα, ἀφοῦ οὐδ' αὐτὴ ἡ πανθηματολογουμένη «φραγκικὴ προσθήκη» εἶναι τοιαύτη.

Οἱ πλείστοι ὁμῶς τὴν ἀρχὴν τοῦ ὀνόματος Δαφνίου ἀνάγουσιν εἰς τὸ ἐκεῖ που Ἱερόν τοῦ Ἀπόλλωνος

νος, «οὔτινος ἡ δάφνη ἦτο τὸ ἱερόν φυτόν». Ἄλλὰ τότε διατί νὰ μὴ τιμηθῇ ἡ ἐκκλησία ἐπ' ὀνόματι τοῦ διαδεξαμένου, ὡς πιστεύεται, τὸν Ἀπόλλωνα Προφήτου Ἡλιοῦ μάλλον; — ὡς τὸ ἐκεῖ που ἐπὶ ὑψώματος μονίδιον, ὀνομασθὲν οὕτω βεβαίως μόνον διότι εἶναι ἐπὶ ὑψώματος—, καὶ διατί νὰ δεχθῶμεν τὸ «*Δαφναῖος* ἢ *Δαφνηφόρος*» Ἀπόλλων, ὡς ἐπιδρᾶσαν ἐπὶ τῆς ὀνοματοθεσίας τῆς Μονῆς καὶ τοῦ κατ' αὐτὴν τόπου, καὶ νὰ μὴ δεχθῶμεν τὸ *Δελφίνιος*, πλησιέστερον ὄν καὶ πρὸς τὰ ἀνωτέρω σημειωθέντα φραγκικὰ ὀνόματα;

Ὁ ἀείμνηστος Τάσσης Νεροῦτσος τολμηρῶς δογματίζει ὅτι ἡ Μονὴ αὕτη «τιμωμένη ἐπ' ὀνόματι τῆς Θεοτόκου ἐν *Δάφνῃ* καὶ παρὰ τῶν Βυζαντινῶν καλουμένη ἡ Θεοτόκος τὸ *Δαφνί*, παρὰ τῶν φράγκων ὀνομάζετο τῆς *Δάφνης* ἡγουμενικῆς Μονῆς (*Dafnae Abbatia*) καὶ Παναγία τῶν Βλαχερνῶν (*Sancta Maria de Blakernis*)». Πρὸς ὑποστήριξιν δὲ τῶν γνώμῶν τούτων ὑποσημειοῖ ὅτι: «ἐν τῷ μαρτυρικῷ τῆς θανῆς καὶ κηδείας τοῦ Δουκὸς Ἀθηνῶν Γουίδωνος Β'. *de la Roche*, τοῦ ἔτους 1308, τῷ ἀποκειμένῳ ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς Βελγικῆς πόλεως *Mons*, ἀναγνωστῶν *Dafnae abbazia* καὶ οὐχὶ *Delfine* ὡς ἀνέγνωσεν ὁ *Buchon*—ὅτι «ὁ Πάπας Ἰννοκέντιος Γ'. ἐν τῇ πρὸς τὸν Βερνάρδον, πρῶτον λατίνον ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν, ἐπιστολῇ, τοῦ ἔτους 1208, ἀποκαλεῖ τὴν Μονὴν *Monasterium Sanctae Mariae de Blakernis*—καὶ ὅτι «τὸ σωζόμενον μολυβδόβουλλον τῆς Μονῆς, φέρει ἔμπροσθεν τὴν εἰκόνα τῆς Θεομήτορος τῶν Βλαχερνῶν καὶ ὀπίσθεν τὴν ἐπιγραφὴν † *Η ΘΕΚ ΤΟ ΔΑΦΝΙΝ*». Ἀποκαλῶν δὲ τὸ κατὰ τὴν θέσιν ταύτην Ἱερόν τοῦ Ἀπόλλωνος «*Πύθιον* τὸ ἐν *Δάφνῃ*» σημειοῖ ὅτι «ἐπὶ τῶν ἐρείπιων τοῦ καταστραφέντος ναοῦ τοῦ Δαφναίου Ἀπόλλωνος ἀνηγέρθη ἀρχομένου ΙΑ' αἰῶνος, ἐπὶ τῆς Μακεδονικῆς ἐν Βυζαντίῳ δυναστείας» ἡ Μονὴ Δαφνίου, δεχόμενος ὅτι κτίτωρ τῆς Μονῆς ὑπῆρξε Βασίλειος Β'. ὁ Βουλγαροκτόνος—οὔτινος εἰκὼν δῆθεν εἶναι ἡ κατὰ τὸν πρόναον ἐφ' ὑγρῷ ἀνεπίγραφος τοιαύτη— «ἐν Ἀθήναις γενόμενος μετὰ τὸ πέρασ τοῦ κατὰ Βουλγάρων πολέμου περὶ τὸ ἔαρ τοῦ ἔτους 1019, ἵνα ἀποδώσῃ τῇ Θεομήτορι τοῦ Παρθενῶνος τὰ τῆς νίκης εὐχαριστήρια», καὶ θεωρεῖ οὐχὶ παράδοξον ἂν ὁ Βουλγαροκτόνος «ἰδρύσατο καὶ τὴν ἐν Δαφνίῳ Μονὴν εἰς τιμὴν τῆς Παναγίας τῶν Βλαχερνῶν, ὑπερμαχούσης αὐτῷ ἐν τῷ κατὰ Βουλγάρων πολέμῳ».

Πολλὰ τὰ ἀξιόμμεπτα ὑπάρχουσιν εἰς πάντα ταῦτα.

Μολυβδόβουλλον τι δημοσιεῦθην ὑπὸ τοῦ *Schlumberger*, οὐχὶ ἀτυχῶς πανομοιότυπος, ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει *Mordtman*, ἔχει κατὰ τὴν διαβεβαίωσιν τῶν ἐκδοτῶν ἐπὶ τῆς μιᾶς μὲν πλευρᾶς τὴν Παναγίαν τῶν Βλαχερνῶν, ἐπὶ τῆς ἑτέρας δὲ τὴν ἐπιγραφὴν:

†
ΗΘΚ
ΤΟΔΑ
ΦΝΙΝ

[*Η Θεοτόκος τὸ Δαφνί*]

¹ «Στῆ Σεργιανῇ—σεργιάνι καὶ στῆ Μεντέλι—μέλι καὶ στὸ Δαφνί χρῶς νερὸ ποῦ πίνουν οἱ ἀγγέλοι».

Τὸ μολυβδόβουλλον τοῦτο δὲν ἀρνούμεθα ῥητῶς ὅτι ἐκ τοῦ ἡμετέρου Δαφνίου προέρχεται, καίτοι ἀνήκει εἰς συλλογὴν μολυβδοβούλλων θρησκευτικῶν ἰδρυμάτων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καίτοι φαίνεται ὅτι ἀνήκει μᾶλλον εἰς ἐκκλησίαν ἢ εἰς Μονήν, τὸ σπουδαιότερον δέ: Παναγίας ἐπ' ὀνόματι τῆς Δάφνης καὶ ἐν Βυζαντίῳ, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἑλλάδι ἔχομεν π. χ. ἐν Κέῳ, ἔνθα εὐρίσκουμεν μικρὰν Μονὴν τῆς Δάφνης, τιμωμένην καὶ αὐτήν, ὡς ἡ ἡμετέρα, ἐπ' ὀνόματι τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Ἐκ τοῦ ὅτι ὁμοίως πιθανῶς ἡ σφραγὶς νὰ ἀνήκει εἰς τὴν Μονὴν Ἀθηνῶν καὶ ἐκ τοῦ ὅτι αὕτη φέρει, ὡς λέγουσιν, ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς τὸν τύπον τῆς Παναγίας τῶν Βλαχερνῶν, οὐδόπως ἔπεται ὅτι οὕτως ὠνομάζετο καὶ ἡ Μονή, καὶ ὅτι τὸ Δαφνὶ εἶναι τὸ ὑπὸ τοῦ Πάπα Ἰννοκεντίου ἀναγραφόμενον ἄνευ ἐτέρου τινὸς προσδιορισμοῦ Monasterium «Sanctae Mariae de Blakernis», ἀφοῦ ἄλλοθεν ὅτι τὸ ὄνομα τοῦτο ἀνῆκε τῷ ἡμέτερῳ Δαφνίῳ δὲν προκύπτει. Ἄλλως τε ὡς Χρυσοδαφνιώτισσα καὶ οὐχὶ ὡς Βλαχερνιώτισσα—ὅπως ἀλλαγῆ τῆς Ἑλλάδος—ἀνέκαθεν ἐτιμᾶτο καὶ τιμᾶται ἡ Παναγία τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Μονῆς παρὰ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ λαοῦ, ὡς φέρεται καὶ ἐν τῷ γνωστῷ διστίχῳ:

«Κρὰ χρυσοδαφνιώτισσα μεγάλη σου ἦ ἡ χάρις,
μὲ τὸ ψηφί, μὲ τὸ ἰγλί, μὲ τὸ μαργαριτάρι».

Ἐκ τούτων ἔπεται ὅτι καὶ τὰ περὶ Βασιλείου Β' λεγόμενα εἰσὶ λίαν παρακεκινδυνευμένα. Οὐδ' εἶναι λογικόν, ἀφοῦ ἀναφέρονται ὡπωσδήποτε τὰ ἀναθήματα ἅτινα προσήνεγκεν ὁ Βουλγαροκτόνος εἰς τὴν Παναγίαν τοῦ Παρθενῶνος, ἣν προσήλθε μετὰ τὴν νίκην ὅπως προσκυνήσῃ, νὰ μὴ ἀναφέρονται οὐδὲ διὰ μιᾶς λέξεως τὰ περὶ τῆς ἰδρύσεως παρ' αὐτοῦ τοιαύτης Μονῆς. Οὕτως ἀναγινώσκουμεν εἰς τὸν Γλυκᾶν: «Μετὰ ταῦτα δὲ πάντα ἐν Ἀθῆναις γενόμενος (ὁ Βουλγαροκτόνος) καὶ τὰ τῆς νίκης εὐχαριστήρια τῇ Θεοτόκῳ ἀποδοὺς καὶ ἀνάθημασι πολλοῖς καὶ πολυτελεῖσι κοσμήσας τὸν ναόν, ὑπέστρεψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν». Τὰ αὐτὰ ἐπαλαμβάνουσιν ὅ τε Ζωναρᾶς καὶ ὁ Κεδρηνός.

Ἐπίσης δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὑπὸ τῶν Λατίνων ἡ Μονὴ ὠνομάζετο Dafnae Abbatia καὶ ὅτι κακῶς δῆθεν ἀνεγνώσθη τὸ ὄνομα ὑπὸ τοῦ Buchon· μάλιστα δὲ ἡ παραπομπὴ εἰς τὸ πρακτικόν τῆς ταφῆς τοῦ Γουίδωνος de la Roche, καὶ ἂν θεωρηθῇ ὡς ἀναμφισβήτητον ὅτι ἐν τῷ ἡμέτερῳ Δαφνίῳ ἐτάφη οὗτος, εἰς ἐναντία ἄγει συμπεράσματα, διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους.

Εἰς τὴν Revue Archéologique τοῦ 1872 ἐδημοσιεύθη περισπούδαστος διατριβὴ τοῦ Fr. Lenormant περὶ τῆς Μονῆς Δαφνίου ἐπὶ φραγκοκρατίας. Ἐν αὐτῇ βεβαιούται ἐπισήμως ὅτι τὸ πρωτότυπον τοῦ πρακτικοῦ τῆς ταφῆς τοῦ ἀνωτέρω Δουκὸς ἀπώλετο, καὶ ὅτι σώζεται μόνον περιγραφὴ τις αὐτοῦ ἣν καὶ καταχωρίζει. Ἐν τῇ περιγραφῇ ταύτῃ ἡ Μονὴ ἐν τῇ ἐτάφῃ ὁ Δουξ ὠνομάζεται de Dalfinet. Μὴ σφῆζομένου λοιπὸν τοῦ πρωτοτύπου δὲν δυνάμεθα βεβαίως νὰ διῃσχυρισθῶμεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκαλεῖτο «Dafnae Abbatia». Ἐξ ἄλλου, καὶ εἰς

ἄλλα, σφῆζομένα ἐν πρωτοτύπῳ μάλιστα, φραγκικὰ ἔγγραφα τοῦ 1263, 1276 καὶ 1277 ὠνομάζεται ἡ Μονὴ τοῦ Delphino καὶ Dalphino. Ἐπίσης ἐν τῇ ἐπὶ τοῦ Παρθενῶνος σφῆζομένη ἀκτιδογραφικῇ ἐπιγραφῇ τοῦ 1400 περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Πέτρου Stolbezch ὠνομάζεται οὗτος Abbas Dalphini.

Διατὶ λοιπὸν, ἂν, ὡς προείπομεν, πεισθῶμεν ὅτι περὶ τοῦ ἡμετέρου Δαφνίου ἐπὶ Φραγκοκρατίας πρόκειται, νὰ μὴ δεχθῶμεν ὅτι καὶ εἰς τὸ ὄνομα Δαφνὶ ἐπῆλθεν ἡ συνήθης τῶν φράγκων διαφθορά;

Ὅτι δὲ ἡ Μονὴ ὠνομάζετο κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους, ὡς καὶ σήμερον Δαφνὶ (Δαφνίν, Δαφνίον) καὶ οὐχὶ Βλαχερνα, ἀποδεικνύει καὶ τὸ ἐξῆς μολυβδόβουλλον ἀποτεθησαυρισμένον εἰς τὸ ἡμέτερον Νομισματικὸν Μουσεῖον.

Ὡς εἶναι κατάδηλον εἰς τὴν ἐτέραν πλευρὰν τοῦ μολυβδοβούλλου ὑπάρχουσι τὰ ἐξῆς

†
ΣΦΡΑΓΙΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΥ
ΠΑΥΛΟΥ ΠΟΙ-
ΜΝΗΣ ΔΑ-
ΦΝΙΟΥ

ἀποτελοῦντα, ὡς καὶ ὁ Schlumberger εἰς τὴν Revue desédu de Grecques τοῦ 1889 σημειοῖ, εἶνα τρίμετρον ἰαμβικὸν στίχον.

Ἡ σφραγὶς αὕτη, ἀνήκουσα εἰς πολυάνθρωπον Μονὴν καλουμένην οὐχὶ τῆς Δάφνης ἢ ἐν Δάφνῃ, ἀλλὰ Δαφνίου καὶ ἐνταῦθα εὐρεθείσα, ἔχουσα δὲ καὶ κοινὰ γνωρίσματα πρὸς ἄλλας Ἀθηναϊκὰς συγχρόνους σφραγίδας, ἀνήκει βεβαίως εἰς τὴν ἡμετέραν τοῦ Δαφνίου Μονήν. Εἶναι δὲ πολύτιμος οὐχὶ μόνον διὰ τὴν ἀναγραφὴν τοῦ ὀνόματος Δαφνίου καὶ τοῦ τότε ἡγουμένου Παύλου, χαρακτηριζομένου ὡς Προέδρου, δηλ. κατὰ τὴν ἐπικρατεστέρην γνώμην *πρώην* ἐπισκόπου, ἀλλὰ καὶ διότι ἔργον οὐσα κατὰ ἀσφαλεστάτην ἐκτίμησιν τοῦ Θ' ἢ Γ' αἰῶνος καὶ ἐπιβεβαιούσα τὰ ἐκ τοῦ ῥυθμοῦ τῆς Μονῆς ἀπορρέοντα ὅμοια συμπεράσματα ἐπὶ τῆς ἡλικίας τοῦ κτιρίου, πρόκειται ἀποδείξεις πολύτιμος οὐ μόνον τῆς ζωῆς ἀλλὰ καὶ τῆς ἀκμῆς κατὰ τοὺς σκοτεινοὺς ἐκείνους χρόνους τοιαύτης Μονῆς εἰς τὰ πρόθυρα τῶν Ἀθηνῶν.

Ὡστε αἰῶνα ὀλόκληρον, ἂν μὴ καὶ πλέον, πρὸ τοῦ Βουλγαροκτόνου ἤμαζεν ἡ Μονὴ αὕτη.

*

Ἀναγράφαντες ἤδη καὶ βασανίσαντες διὰ βραχέων τὰς περὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ Δαφνίου γνώμας καὶ ἄλλα τινὰ σχετικὰ ἀναπτύξαντες, καταλήγομεν εἰς τὸ νὰ σημειώσωμεν τὴν περὶ καταγωγῆς τοῦ ὀνόματος τούτου ἡμετέραν γνώμην.

Καθ' ἡμᾶς τὸ ὄνομα Δαφνὶ προῆλθε μετὰ τοσούτων ἄλλων ὀνομάτων ναῶν ἐκ Βυζαντίου καὶ

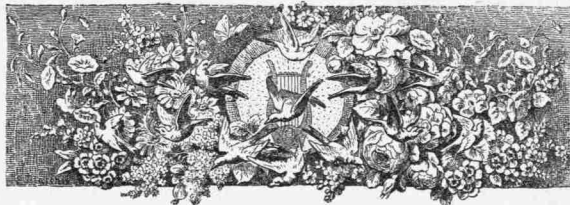
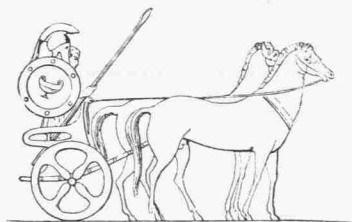
εδέθη εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις Μονὴν πρὸς τιμὴν τῆς εἰς τὴν Δάφνην τοῦ Βυζαντίου Παναγίας. Ἀπὸ τῆς εἰς τὴν Δάφνην δὲ ταύτην Παναγίας καὶ οὐχὶ ἀπὸ τῆς Δάφνης τοῦ Ἀπόλλωνος ὠνομάσθη ἡ τε Μονὴ καὶ ἡ τοποθεσία Δαφνί. Εἰς τὴν προτίμησιν ὁμως τοῦ ὀνόματος τῆς ἐν Δάφνη τοῦ Βυζαντίου Θεοτόκου διὰ τὴν κατὰ τὴν Ἱερὰν Ὀδὸν ἰδρυθεῖσαν Μονὴν συνετέλεσε βεβαίως καὶ ἡ ἐν τῇ θέσει ταύτῃ προηγηθεῖσα λατρεία τοῦ Ἀπόλλωνος, προσφουρῶς θεωρηθείσης τῆς τοιαύτης διαδοχῆς, ἀφοῦ ὅπωςδῆποτε εἶχεν ἀποφασισθῆ ἐπ' ὀνόματι τῆς Θεοτόκου νὰ τιμᾶται ἡ ἰδρυθεῖσα Μονή. Γνωστὸν δὲ εἶναι ὅτι ἡ τε Παναγία ἐν Δάφνη καθὼς καὶ πάντα τὰ λοιπὰ καθιδρύματα καὶ ἡ θέσις ἐν Δάφνη τοῦ Βυζαντίου ὠνομάσθησαν οὕτω: «διὰ τὸ ἴσταισθαι ἐν τῷ τόπῳ στήλην, ἣτις ἦν ἡ μαντικωτάτη ποτὲ Δάφνη τοῦ Ἀπόλλωνος».

Ῥητῶς δὲ περὶ τοῦ ἐν Βυζαντίῳ ναοῦ τῆς Παναγίας ταύτης τῆς Δάφνης, ὃν χαρακτηρίζει ὡς πρωτόκτιστον, σημειοῖ τὰ ἐξῆς ὁ Πορφυρογέννητος: «...Καὶ ἡ μὲν τῶν ἀλλαξιμῶν τάξις φέρει τὴν βασιλικὴν στολὴν καὶ ἀποτίθησιν ἐν τῷ ὀκταγώνῳ κουβουκλίῳ τῷ ὄντι ἐν τῷ Παλατίῳ τῆς Δάφνης, ἦγον προὐ τοῦ ναοῦ τοῦ πρωτομάρτυρος Στεφάνου... Καὶ ἀνερχόμενοι οἱ δεσπότηαι ἐν τῷ πρωτοκτίστῳ ναῷ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου λαμβάνουσι καιρούς... εἶτα ἐξέρχονται εἰς τὸν βαπτιστήρα... καὶ μετὰ τὸ τελῆσαι ταῦτα εἰσέρχονται ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς Δάφνης κ.λ.».

Κατὰ ταῦτα λοιπὸν δὲν ὠνομάσθη ἡ ἡμετέρα Μονὴ Δαφνί: διὰ τὸν ἐκεῖσε Ναοῦ(;) τοῦ «Δαφναίου Ἀπόλλωνος» ἀλλὰ διὰ τὴν Παναγίαν τῆς Δάφνης ὀνομαζομένην οὕτως ἐν Βυζαντίῳ: ἔνεκα τῆς ἐκεῖ στήλης τοῦ Ἀπόλλωνος.

Ἐκ τῶν ἐνεργηθειῶν δὲ κατὰ τὴν Β καὶ Δ πλευρὰν τῆς περιοχῆς τῆς Μονῆς παρ' ἡμῶν ἀνασκαφῶν ἐβεβαίωθη ὅτι διὰ τοῦ ὑλικοῦ τοῦ Ἱεροῦ τοῦ Ἀπόλλωνος—καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν θεμελιῶν τοῦ Ναοῦ ὡς γράφει ὁ Νεροῦτσος, διότι Ἱερόν καὶ οὐχὶ Ναὸς ἦτο κατὰ τοὺς χώρους ἐκείνους—ἰδρύθησαν σχετικὰ τινὰ τῇ Μονῇ οἰκοδομήματα ἴσως ἀρχαιότερα τοῦ σωζομένου σήμερον ναοῦ, ὧν τινων ἰκανὰ μάρμαρα φέροντα σταυροὺς καὶ ποικίλα κοσμηματα εὐρέθησαν, ὃ δὲ ὑπάρχων σήμερον ὅσον ἐξοχος τόσον καὶ ἀτυχῆς Ναὸς ἀνηγέρθη καθ' ὀλοκληρίαν σχεδὸν δι' ὑλικοῦ νέου καὶ ἀμιγροῦς καὶ εἰς χρόνους καθ' οὓς ἤκαμαζεν ὡς ἰδία πλέον τέχνη καὶ οὐχὶ ὡς παρακμὴ τῆς ἀρχαίας ἢ Βυζαντιακῆ, κοσμηθεῖς καὶ διὰ ψηφιδωμάτων, συνήθων μὲν ἴσως τότε, ἀλλ' ἀξίων θαυμασμοῦ σήμερον.

Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ

Ἡ ΦΙΛΙΑ ΓΚΑΙΤΕ ΚΑΙ ΣΧΙΛΛΕΡ

Ἐπὶ τῇ ἀνευρέσει ἀνεκδότων αὐτῶν ἐπιγραμμάτων.

Πρό τινος ἀνευρέθησαν ἐν Βειμάρῃ ἀνέκδοτοι στίχοι τοῦ Γκαίτε καὶ τοῦ Σχίλλερ, ἀνήκοντες εἰς τὸ ἐπιγραμματικὸν εἶδος· ἡ εἰδησις τῆς Ἑστίας δὲν εἶπέ τι ἀκριβέστερον, ἀλλ' ὡς ἐκ τοῦ χαρακτῆρος τῶν ἀνευρεθέντων δυνάμεθα μετὰ βεβαιότητος νὰ εἰπώμεν ὅτι ἀνήκουσιν εἰς τὴν πολυθρύλητον σειρὰν τῶν Xenien, τὴν μεστὴν σαρκασμοῦ καὶ δηκτικῆς εἰρωνείας καὶ σπινθηροβολοῦσης εὐφυίας σειρὰν τῶν ἐπιγραμμάτων, τὰ ὅποια οἱ Διόσκουροι τῆς Γερμανικῆς φιλολογίας ἐξετόξευσαν ἀνηλεῶς δεξιᾷ, ἀριστερᾷ κατὰ παντὸς μικροῦ, κατὰ παντὸς μετρίου.

Ἡ ἰδέα τῶν ἐπιγραμμάτων τούτων ἐπῆλθε τὸ πρῶτον εἰς τὸν Γκαίτε. Ἀναγινώσκων τὰ Ξένια τοῦ Ῥωμαίου ποιητοῦ Μαρτιάλου ἐνεθουσιάσθη ἐκ τῆς ἰδέας καὶ γράψας τὴν πρώτην δωδεκάδα διστίχων ἔστειλεν αὐτὴν εἰς τὸν Σχίλλερ διὰ τὸ Ἡμερολόγιον τῶν Μουσῶν, τὸ ὅποιον ἐξέδιδεν οὗτος.

Ὁ Σχίλλερ κατεγοητεύθη καὶ ἀπήντησεν ὅτι ἔπρεπε νὰ συμποσωθῶσι τούλάχιστον εἰς ἑκατὸν ὅπως ἐπαρκέσωσιν εἰς τοὺς φιλολογικοὺς ἔχθρους τῶν μετ' ὀλίγον ἐφάνη καὶ ὁ ἀριθμὸς οὗτος ἀνεπαρκῆς, ἀπεφάσισαν δὲ νὰ προχωρήσωσι μέχρι τῶν χιλίων. Συνειργάζοντο εἴτε προφορικῶς ὡσάκις εὐρίσκοντο ὁμοῦ ἢ δι' ἐπιστολῶν ὡσάκις ἦσαν μακρὰν ἀλλήλων· καὶ ὅτε μὲν εἰσέφερον ὁ εἰς τὴν ἰδέαν, ὁ δ' ἕτερος τὴν μορφήν, ὅτε δ' ἐποίει ὁ εἰς τὸν πρῶτον στίχον, ὁ δ' ἄλλος τὸν δεύτερον. Τόσον σφικτὰ περιπεπλεγμένα εἶνε τὰ δύο πνεύματα ἐν τῇ σειρᾷ τῶν ἐπιγραμμάτων τούτων, ὥστε πλὴν ἐκείνων, ὧν εἶνε γνωστὴ ἡ πατρότης, μετ' ὅλας τὰς κοπιώδεις ἐρεύνας, ἀδύνατον εἶνε νὰ καθορισθῆ ἀκριβῶς ποῖα ἀνήκουσιν εἰς τὸν Γκαίτε, καὶ ποῖα εἰς τὸν Σχίλλερ.

Φοβερὰ ὑπῆρξεν ἡ τῶν ἠρωελεγειῶν τούτων ἐπενέργεια. Οἱ ἰσχυροὶ γρόνθοι κατεμωλώπιζον μετ' ἀμειλίχτου ὀρυθῆς, κραυγαὶ δὲ ἄλγους ἐπλήρωσαν μετ' ὀλίγον πανταχόθεν τὴν ἀτμόσφαιραν. Ὁ Γκαίτε διεσκέδαζε βλέπων τοὺς σφαδασμοὺς τῶν θυμάτων· ὁ δὲ Σχίλλερ στέλλων ἐπιγράμματα τινα εἰς τὸν Γκαίτε ἀπεκάλεε αὐτὰ ἀδυσωπῆτως «σχόλοπας ἐν τῇ σαρκὶ τῶν συναδέλφων».

Τὰ διστίχα ταῦτα σατυρογραφικῆς ἐμπνεύσεως μάλλον προϊόντα, ἐν ὀρυθῇ φιλολογικῆς ἀγανακτικῆς ὡς ἐκδικητήρια βέλη κατὰ προσώπων ὠρισμένων βληθέντα δὲν διατηροῦσι δι' ἡμᾶς τὴν ὀξύτητα τῆς αἰχμῆς ἣτις διέσχίζε τόσον βαθῶς τὰς σάρκας, ὅποτε αἱ στιβαραὶ χεῖρες ἐτάνουσαν τὴν νευράν. Τινὰ